1853. DERTIGSTE JAARGANG. №. 57.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

ZATURDAG 16 JULIJ.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

De Oostersche kwestie verloor door eene nieuwe circulaire der Russische Regering *iets* van haar vredelievend karacter. Vroeger motiveerde genoemde Regering de inbezitneming van de Donau-vorstendommen, als een dwangmaatregel, om Turkije tot bekeering te brengen, maar in hare jongste Nota, gezonden aan al hare diplomatische agenten in het Buitenland — eene Nota, waarin zij haar gedrag in deze kwestie toelicht, doet zij tevens uitkomen „dat het intrekken der Russische troepen in de Donau-vorstendommen niets anders dan het noodwendig gevolg is van de komst der Engelsche en Fransche vloten aan den ingang der Dardanellen.” Dat is eene zeer gewigtige verklaring, die aanleiding zal geven tot vele en lange hoog ernstige Nota’s. De een zegt: „ik ga naar de Dardanellen, ten einde daar voor het arme Turkije en ook voor de belangen mijner onderdanen te waken, belangen, die door uwe maatregelen aan de Turksche landzijde worden bedreigd.” De andere zegt: „ik bezet de Donau-vorstendommen, omdat gij post vat aan de Dardanellen.” Ziedaar twee stellingen, die de diplomatie in beweging zullen brengen! Eerst tot het onderzoek: waren de Fransche en Engelsche vloten reeds aan den ingang der Dardanellen, toen Rusland zijn besluit om de Vorstendommen te bezetten, officieel bekend maakte, of deed dat besluit de vloten derwaarts stevenen? dan tot het betoog van Rusland, hoe dreigend die vloten aan de Dardanellen zijn, en tot het bewijs leveren door Engeland en Frankrijk, hoe onregtvaardig de inbezitneming der vorstendommen is en waartoe die al kan leiden.

Engeland heeft dan ook reeds verklaard, dat Rusland geen grond heeft, om te beweren, dat de verschijning der bewuste vloten de bezetting der Donau-vorstendommen noodzakelijk maakte.

Naar ons inzien — wij herhalen het — gaf deze Nota van Rusland de zaak een ernstiger, een meer Europeesch aanzien. Het sleept anderen óók in het geschil en schijnt te willen toonen dat het de onzijdigheid van deze niet op zoo buitengewoon hoogen prijs stelt, bewust, dat het, met of zonder goedvinding van anderen, zijne plannen wel zal bereiken; hierbij komt nog, dat het meerendeel der Russische Natie gaarne zou optrekken voor de handhaving van het regtzinnig geloof, terwijl handelsbrieven hier te lande uit Petersburg en enkele andere Russische plaatsen, ontvangen, ook niet zeer gerust zijn, ten aanzien der Oostersche kwestie en omzigtigheid aanraden.

De proclamatie, door den Russischen Generaal Gortschakoff, aan de bewoners van Moldavie en Wallachije gerigt, verzekert, dat het Russische leger lasten noch schattingen zal eischen en dat de gerequireerde levensmiddelen, in overleg met de Regering des Lands, door de krijgskas van den Czaar zullen worden betaald — ter gelegener tijd. ’t Was een spotvogel, die den Oostenrijkschen internuntius, von Bruck, te Constantinopel als vredemaker deed debuteren, met de vraag om 5 millioen piasters. Ons vermoeden was hieromtrent gegrond. Turkije is anders aan soortgelijke eischen van de groote Mogendheden, zijne beste en oude vrienden, wel gewoon, doch alles heeft zijne grenzen. Aangaande de historie te Smijrna voert genoemde buitengewone gezant zoo hoogen toon, dat de Gouverneur dier stad afgezet en een ander, naar den zin van Oostenrijk, benoemd is. Verder is te Smijrna het arresteren aan de orde van den dag.

De Sultan zal te Smyrna geven, wat von Bruck vraagt, als hij te Constantinopel zijne piasters maar mag houden. Er zijn echter bladen, die verzekeren, dat zijne Turksche Majesteit middelen genoeg heeft, om oorlog te voeren, en wel als hij zijn erf-zilver en dat der geestelijkheid, ’t welk hem zou aangeboden zijn, te gelde maakt. Zeker weer een sprookje! De Groote Heer is en was al lang bitter om geld verlegen, en waar hij het zou kunnen halen, nu zijn Rijk wankelt en het teruggeven hem, met den besten wil, wel eens onmogelijk kon zijn, is voor de meesten een raadsel.

—

Het vermoeden, dat de toeleg van sommigen om in- of bij de *Opera Comique* te Parijs een aanslag op het leven van Keizer Louis Napoleon te wagen, iets had van den *naam* der *plaats*, die het tooneel van zulk eene stoute daad zou zijn, erlangt dagelijks minder waarschijnlijkheid, en het schijnt inderdaad in de hersenen van Franschen te zijn opgekomen, om den Keizer, als ’t ware door een *pelotons-vuur!* te dooden. Men onderzoekt de zaak met allen ijver en men arresteert druk. Welligt heeft de gevangene op het kasteel Ham, te midden van zijne geschiedkundige en wijsgeerige studiën, veel geruster geleefd!

Frankrijk levert overigens weinig belangrijk nieuws op. De Keizer houdt gedurig wapenschouwingen en daarbij, zooals dat betaamt, ook toespraken. Zoo plaatste hij zich onlangs, vóór het kamp van Helfaut te verlaten, te midden zijner officieren, en zeide, met ongedekten hoofde onder anderen ook dit: „het was mij hier wèl en ik haak vurig, om tot u weder te keeren, *terwijl* ik, zoo dagen van gevaar mogten komen, er trotsch op zou zijn, om de gevaren en den roem te deelen van het tegenwoordige leger.” Veel gezegd èn voor den vredelievende èn voor den oorlogzuchtige. Louis Napoleon wist toch nà 1848 zeer goed zijn tijd en zijne woorden te kiezen! De Maarschalk St. Arnaud antwoordde dezer dagen op eene tegen hem geuitte bezorgdheid nopens de Oostersche kwestie: „dat de Keizer besloten had, om oorlog te voeren, als de zorg voor Frankrijks waardigheid dat eischte.” Hoe oorlogzuchtig! riep men in sommige bladen, maar welk Fransch Monarch zou durven zeggen: ik zal geen oorlog voeren, al werd dit ook geëischt door Frankrijks waardigheid!“ Er wordt al wat dwaasheid, onbedacht, in dagbladen aan den man geholpen.

In Oostenrijk schijnt men ook eene oorlogsgriep te gevoelen. Dat Rijk is thans bij uitnemendheid soldatesk en heeft een Keizer, die voorzeker veel hecht aan krijgsroem; maar — het *geld!* Voor hen, die tot elken prijs vrede wenschen, is het gelukkig, dat handel en nijverheid zich tegen den krijg verzetten, en dat zelfs de roemzuchtigste volkeren verkeeren onder de tirannij van den mammon. Pruissen geeft te Constantinopel ook goeden raad aan den Sultan, bestaande in het opsporen van al die zaken, welke *kunnen* geschieden, en aan de Mogendheden en aan Turkije toch geene aanleiding *zouden behoeven* te geven tot een *casus belli!* Turkije kan alzoo van zijne vrienden alles verkrijgen wat het niet vraagt.

—

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, den 12 dezer gehouden, vroeg de heer Gevers van Endegeest, of de bekende Nota van den Kardinaal Antonelli, door de dagbladen medegedeeld, inderdaad bij de Regering was ontvangen, en zoo ja, of die Nota dan ter inzage van de Tweede Kamer zou worden gesteld, alsmede andere, die zaak betreffende stukken, als die mogten zijn ingekomen. De Minister van Hall deed van een en ander gereede toezegging, er bijvoegende, niet te weten, of de Nota der dagbladen en die van den Pausselijken Stoel gelijkluidend zijn, alsmede dat de Regering geheel vreemd was aan de bekendmaking van dat stuk. Het blijkt dus, hoe langer zoo meer, dat aan het *Handelsblad* het voorregt te beurt viel, om van de zijde der Hoogere R. C. geestelijkheid, hier te lande, de Nota te erlangen, en om die zoo spoedig mogelijk bekend te maken. Het heeft die attentie, om zijne houding, ten aanzien der R. C. hierarchie, hier te lande, wèl verdiend, en is er dan ook zoo prat op, dat het luide verkondigt: „ik was de eerste, die Antonelli’s nota aan het publiek deed lezen!”

De afdeelingen der Kamers onderzoeken nu het Wets-ontwerp nopens de kerkgenootschappen. Er wordt veel over geschreven en de onderscheidene artikelen haarfijn *na-* en *uit*gepluisd. Het is echter te wenschen, dat de Tweede Kamer, die weet wat de Natie wil, het groote doel harer bijeenkomst niet oplosse in weinig afdoende, hoewel spitsvondige redetwisten. De Natie weet wat de ultramontaansche partij beöogt. Deze beraamde, al sedert geruimen tijd, groote dingen. Om die te keer te gaan, moet de Wet haar *verbiedend* en vooral *duidelijk* te gemoet treden.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

’s Gravenhage, 13 Julij. In de zitting der Tweede Kamer van den 12 dezer zijn ontvangen een aantal adressen. Daaronder bevinden zich 20 (meerendeels uit N. Brabant), houdende bedenkingen tegen het ontwerp van wet betrekkelijk het toezigt op de kerkgenootschappen; andere houdende bezwaren tegen het vroeger ontwerp nopens het armbestuur; en sommige betrekkelijk de te verleenen traktementen aan de leeraren der christelijk-afgescheidene gemeenten. Al deze adressen worden verzonden aan de commissie voor de verzoekschriften. In deze zitting heeft de Minister van Buitenlandsche Zaken in antwoord op eene vraag van den heer Gevers van Endegeest te kennen gegeven, dat hij mededeeling zal doen van de nota die onlangs door onze regering aan de pausselijke stoel is gezonden, alsmede van het antwoord op die nota. — De commissie tot de verzoekschriften heeft bij monde van den heer Oosting aan de Kamer verslag gedaan omtrent twee adressen van ingezetenen van Groningen en Drenthe, ter gunste van te verleenen rijks-subsidie tot den aanleg van een kanaal van Assen naar Groningen; griffie. — Na de sluiting der zitting hebben de afdeelingen het onderzoek over het ontwerp nopens de kerkgenootschappen aangevangen, en tot rapporteurs over dat ontwerp gekozen de heeren: Groen van Prinsterer, Westerhof, Wintgens, Sloet tot Oldhuis en de Brauw. Het onderzoek in de afdeelingen zal heden worden voortgezet. Zoo lang het verslag der Kamer en het antwoord der regering over dat ontwerp zullen worden opgemaakt, zal de Kamer zich met de behandeling der verdere aangeboden ontwerpen bezig houden.

— Men heeft onlangs gemeld, dat de regering difficulteerde in het betalen der salarissen van de R. C. geestelijkheid, omdat de mandaten daartoe niet waren ingeleverd door eene erkende geestelijke autoriteit. Thans evenwel berigt de *Noord-Brabander*, dat die betaling werkelijk gevolgd is.

Amsterdam, 14 Julij. In de zitting der Provinciale Staten van Zuid-Holland, op heden, zijn tot leden der Eerste Kamer herkozen, de aftredende heeren J. A. Philipse en A. van Rijkevorsel. In plaats van den heer de Brauw, thans lid van de Tweede Kamer, is gekozen de heer F. Lotsy. In Noord-Holland zijn tot leden der Eerste Kamer herkozen de heeren D. Borski en jhr. mr. F. L. H. J. Bosch van Drakestein.

— De diakoniën te Kralingen, en Leens (Groningen) hebben dezer dagen besloten geene bedeeling uit te reiken aan hen die sterke drank gebruiken. De diakoniën te Putten, Vlissingen, Wassenaar, Tubbergen, Lisse, Schipluiden, Nijmegen en Oude Wetering hebben reeds vroeger dergelijk besluit genomen. Zoodat nu reeds elf diaconiën dezen belangrijken maatregel genomen hebben.

— Uit de jongste opgemaakte statistieke opgaven betreffende de gevangenissen in Nederland ontleent het *Weekblad van het Regt* het volgende:

Gemiddelde bevolking van de gevangenissen, huizen van verzekering van arrest en bewaring, in 1851.

Strafgevangenissen . . . . , .	2520
Burgerlijke en militaire huizen van verzekering .	1159
Huizen van arrest	453
Huizen van bewaring , ...	172
Te zamen	4304

Wat de strafgevangenissen betreft, is het opgemelde getal het gunstigste in de jongste zes jaren, en overtreft dat van 1850, hetwelk reeds gunstig mogt geheeten worden, met 177 minder.

Utrecht, 13 Julij. In de nieuwe *Noord-Brabander* komt het volgende voor: „Naar wij vernemen zijn al de bisschoppen van Nederland te Tilburg bij den Hoogw. Metropolitaan, Aartsbisschop van Utrecht, gearriveerd en heeft H. Vrijdag eene plegtige vergadering plaats gehad. Naar wij vernemen is daar eenparig besloten, dat de Hoogw. Kerkvoogden eerbiedig maar ernstig Z. M. den koning zullen adieeren, om Hoogstdeszelfs aandacht in te roepen op de rampzalige gevolgen, welke het door het ministerie aangeboden wetsontwerp na zich moet slepen, zoo het immer *wet* wordt, en daarbij de verklaring te voegen, dat zij zelven en hunne onderhoorige geestelijkheid zich nimmer aan zoodanige wet zouden kunnen onderwerpen, zonder hunne godsdienst en de waardigheid en het karakter hunner heilige bediening met voeten te treden.”

Rotterdam, 12 Julij. Heden zijn van hier per stoomboot Batavier de eerste roode aalbessen naar Londen vervoerd; zij zijn uit het Westland aangebragt en men verneemt, dat het gewas niets te wenschen overlaat.

Hasselt, 9 Julij. Aangaande de besmettelijke longziekte onder het rundvee, die voor eenigen tijd in deze omstreken sterk heerschende was, kunnen wij mededeelen, dat ze gelukkiglijk niet alleen veel is verminderd, maar men hoopt haar weldra als geweken te beschouwen.

Steenwijk, 11 Julij. De aardappelziekte verschijnt op alle akkers, maar tot heden in geringen graad, intusschen is het ergste tijdperk nog niet gekomen, daar de ziekte gewoonlijk met de hondsdagen in hevigheid toeneemt.

Groningen, 9 Julij. De ter oprigting der stedelijke gazfabriek benoodigde negotiatie, van *f* 250,000 is door den gemeenteraad goedgekeurd.

Vlaardingen, 11 Julij. De 4de jager is heden middag ten zes ure alhier aangekomen, met 205 tonnen; de berigten luiden overigens meer gunstig dan voor eenige dagen.

Betuwe, 10 Julij. Met den stand der aardappelen heeft men tot dusverre de grootste zegen. De planten staan zuiver, op de meeste plaatsen bloeijende. Vele stukken worden reeds gerooid en geven overvloedigen oogst; de prijs van *f* 3 tot *f* 5 geeft hiervan een groot bewijs.

’s Hertogenbosch, 12 Julij. In de heden gehouden vergadering der prov. staten van Noord-Brabant, is tot lid der Eerste Kamer der Staten-Generaal herkozen de heer F. J. F. de Bruijn en in plaats van den heer B. Verheij van den Boogaard, gekozen, de heer mr. N. F. C. J. Sassen.

Leeuwarden, 14 Julij. Door de provinciale staten van Friesland is tot lid van de eerste kamer der Staten-Generaal het aftredende lid, jhr. G. R. G. van Swinderen, met 31 van de 44 stemmen herkozen.

Zwolle, 13 Julij. Ten aanzien van het verzoek om ondersteuning bij Z. M. den Koning, gedaan door de binnenschipperij, het Zwolsche Diep bevarende, bij adres aan Z. M. en de leden der staten ingezonden, is door de vergadering beslist, om dit aan gedeputeerde staten te verzenden, ten einde hiervan naar welgevallen, bij hun uit te brengen advies te dezer zake, gebruik te maken.

14 Julij. Door de provinciale staten van Overijssel is tot lid van de eerste kamer herkozen de heer mr. W. H. Cost Jordens; door de staten van Groningen de heer de Sitter; door de staten van Limburg de heer Villers de Pité.

— Den 13 dezer is de kroonprins der Nederl. te Zwolle aangekomen. H. D. zal alhier drie dagen vertoeven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs, 10 Julij. De plegtigheid der kroonning van de H. Maagd in de kerk Notre-Dame-des-Victoires, heeft gisteren met veel luister, en in tegenwoordigheid van een zeer talrijk publiek plaats gehad. Gedurende het beleg van Rome had de geestelijkheid dier kerk negendaagsche gebeden uitgeschreven, om van den Hemel de herstelling van den paus op den hoogepriesterlijken zetel af te smeeken. Pius IX heeft zijne erkentelijkheid daarvoor willen betuigen, en te dien einde twee kroonen gezonden, bestemd voor de H. Maagd en het kind Jezus. Dit Mariabeeld is het derde dat door den paus is gekroond. Mgr. Pacca, appostolisch pronotaris, heeft namens den paus, het geschenk aan de geestelijkheid overhandigd, waarna de aartsbisschop van Parijs de mis zeide en de krooning volgde.

— Zaturdag zijn verscheiden menschen door de warmte bezweken. Vele paarden zijn doodgevallen.

— Men wil, dat er eerlang eene proef zal genomen worden met eene soort van onlangs uitgevonden *omnibus*, welke 50 personen kan bevatten en desniettemin slechts door één paard getrokken behoeft te worden. Deze uitvinding houdt de nieuwsgierigheid der Parijzenaars bijna nog meer gespannen dan de Levantsche kwestie.

11 Julij. Men verneemt, dat in het bureau van den heer Veuillot, hoofdredacteur van *l’ Univers*, een adres aan keizer Napoleon ter teekening ligt, waarin deze wordt verzocht door „den oorlog” te antwoorden op het *scheurmakend* manifest van den czaar.

— Gedurende de zes eerste maanden van 1853 werden in Frankrijk 3686 mijlen spoorweg geëxploiteerd vormende 17 lijnen. De totale opbrengst was fr. 58,553,311 of 13 millioen meer, dan gedurende de zes eerste maanden van 1852.

12 Julij. Volgens een gerucht, dat, wegens de bron waaruit het voortkomt, nog al geloofd wordt, bevindt de keizerin zich bepaald weder in gezegende omstandigheden.

DUITSCHLAND.

Weenen, 10 Julij. Men verneemt dat eene Oostenrijksche legermagt bij Peterwaradein zal worden bijeengetrokken om de grenzen te dekken.

— Zeer velen van de hier en te Parijs woonachtige Russen zijn naar Petersburg vertrokken, naar aanleiding van de ukase van keizer Nikolaas waarbij aan alle Russen, die in het buitenland gevestigd zijn, op straffe van verbeurdverklaring hunner goeoeren de verpligting wordt opgelegd, om de twee jaren, en wel met de maand Augustus berekend, naar hunne haardsteden in het vaderland terug te keeren, en daar minstens drie maanden te vertoeven.

Berlijn. 13 Junij. De koning en de koningin zullen nog in den loop nan dezen zomer den koning van Beijeren te Munchen een tegenbezoek brengen.

— Op 9 Julij bedroeg het getal badgasten te Wiesbaden 9757. — Op de badplaats te Ems is voor de vreemdelingen bijna geen huisvesting te bekomen.

— Men verneemt dat te Riga en Reval de cholera is uitgebroken.

ENGELAND.

Londen, 11 Julij. De *Times* die verondersteld wordt uit naam van Lord Aberdeen te spreken, vermeldt dat er

in de afgeloopen week nieuwe voorslagen tot onderhandelingen naar Petersburg gezonden zijn, waardoor dus het gevoelen, dat de bezetting der vorstendommen geen reden tot oorlog is, bevestigd wordt.

12 Julij. Men verwacht alhier het antwoord van Rusland op den voorslag, om door tusschenkomst van Engeland nieuwe onderhandelingen te voeren.

- Volgens den *Sunday-Times* is het gerezen geschil in den boezem van het kabinet nog niet bijgelegd, en zou lord Aberdeen slechts een uitstel van eenige dagen hebben genomen om zijn ontslag in te dienen.

— In 1845 had San Francisco, in Californië, slechts 150 inwoners; in Januarij 1853 was de bevolking behalve de Indianen tot 30,000 zielen aangegroeid.

— Een Amerik. blad geeft een' staat van de negers, die in Amerika, hetzij in slavernij, hetzij in vrijen staat verkeeren. Daarvan komen voor Ver. Staten 3,650,000; Brazilie 2 millioen; de Spaansche koloniën $1\frac{1}{2}$ millioen; de Zuid-Amerik. republieken 1 mill.; de Britsche koloniën 750,000; Haïti 850,000; de Fransche koloniën 270,000; de Nederlandsche koloniën 50,000; de Deensche 45,000; Mexiko 70,000; Kanada 35,000; totaal 16,370,000; waarvan $7\frac{1}{2}$ millioen in slavernij in de Ver. Staten, Brazilie en de Spaansche en Nederl. koloniën; 250,000 zijn op het punt van vrijgesteld te worden in de Zuid-Amerik. republieken, en de overige 3,620,000 zijn geheel vrij.

— Uit aan het parlement overgelegde Staten blijkt, dat in Engeland en Wallis 15,584 openbare en 30,530 bijzondere scholen bestaan, te zamen 46,114. In de openbare scholen worden 1,417,000, en in de bijzondere 727,077 leerlingen onderwezen. Er zijn 23,498 zondagscholen, met 2,407,409 leerlingen.

— De *Times* deelt eene depeche mede, getrokken uit een Weener depeche, volgens welke de engelsche, fransche en oostenrijksche gezanten te Konstantinopel den sultan zouden verzocht hebben, om de engelsche en fransche vloten de Dardanellen niet te laten opzeilen, als antwoord op de bezetting der vorstendommen. De sultan was daartoe bereid, en bepaalde zich tot een protest tegen den inval. — Indien deze depeche al niet enkel waarheid bevat, zal ze echter wel op waarheid gegrond zijn.

— Op 1 Mei hebben de vloten van Buenos-Ayres en generaal Urquiza een treffen gehad, waarbij die van Buenos-Ayros de nederlaag heeft geleden. Twee schepen werden genomen en een groot aantal in den grond geboord. Urquiza heeft nog krachtiger maatregelen genomen, door Buenos-Ayres strenger te blokkeren.

BELGIE.

Brussel, 11 Julij. De Spaansche societeit, die van het bestuur van St.-Joost-ten-Noode (eene voorstad van Brussel) de toelating heeft bekomen stierengevechten te geven, heeft sedert eenige dagen de werken begonnen ter daarstelling van hare worstelbaan. Dezelve zal wel 1500 meters in omtrek hebben.

— Bij gelegenheid dat 1200 man soldaten naar Hasselt moesten marscheren, zijn er 20 omgekomen ten gevolge der hitte en dat hun eene te zware marsch werd opgelegd. Van de 1200 zijn slechts 500 te Hasselt aangekomen. — Nopens deze treurige gebeurtenis meldt men nog de volgende bijzonderheden. Men zag een tiental soldaten naar het hospitaal vervoeren, die waanzinnig geworden waren. Deze leverden een nog veel akeliger schouwspel op, dan de hier en daar verspreide dooden en stervenden. Verder werd het oog getroffen door andere pijnlijke tooneelen; hier b. v. door soldaten, uitgestrekt op den grond liggende en geheel bewusteloos geworden, daar door lijders, die met ondragelijke smarten worstelden, zich in wanhoop oprigtten en weder neervielen; terwijl de geheele weg als bezaaid was met weggeworpene bagage, wapenen en kleederen. Het mag als eene bijzonderheid worden aangemerkt, dat de soldaten zich reeds ten 4 ure 's morgens op marsch moesten begeven, en toen ook gereed waren, zonder dat men weet, waaraan het moet worden toegeschreven, dat zij eerst ten 8 uur zijn vertrokken, welk oponthoud voorzeker de eenige oorzaak der plaats gehad hebbende ongelukken is. De minister van oorlog heeft reeds een onderzoek bevolen, ten einde de oorzaken dier ramp op te sporen. — Onder het achtste linie-regiment, dat zich dien dag op weg naar het kamp bevond, hebben almede jammerlijke ongelukken plaats gehad. Men zag b. v. soldaten, door de hitte waanzinnig geworden, in hunne wapenen bijten. Het aantal dooden is nog geenszins met naauwkeurigheid op te geven.

TURKIJE.

Het gebeurde te Smirna boeit niet minder dan de russische zaak de algemeene aandacht te Konstantinopel. Op hetzelfde tijdstip dat de heer von Bruck eene nota inzond om genoegdoening te vragen binnen 24 uren, ter zake van den moord van een oostenrijkschen zee-officier, zond de gouverneur van Smirna van zijnen kant een in zeer krachtige bewoordingen gesteld verslag, waarin het gedrag van den oostenrijkschen konsul, die al die onlusten had verwekt, scherp wordt gegispt. De gouverneur verklaart dat, bijaldien genoemde konsul niet wordt vervangen, hij zelf verpligt zal zijn, zijn ontslag in te dienen. — Het antwoord van de Porte op den eisch van den heer von Bruck is nog niet bekend; de over Weenen ontvangen berigten houden evenwel in, dat de Divan begonnen was met dadelijk den gouverneur van Smirna af te zetten.

— De oostenrijksche internuntius heeft aan de Porte eene nota ingediend, waarin de uitlevering wordt gevraagd van al de uitgewekenen, oostenrijksche onderdanen, die zich in Turkije ophouden.

— Men leest in den *Morning-Post*, dat blijkens een schrijven uit Weenen van 9 Julij, de Oostenrijkers in Bosnië zijn gerukt. Dit berigt schijnt echter onwaar te zijn.

— De sultan zal de hulp der vloten niet inroepen, omdat de vertegenwoordigers der groote mogendheden het hem ontraden, en in den toestand waarin zij zich bevindt is hun raad haar een bevel. De bevolking van Konstantinopel nogthans raakt aan het morren tegen Frankrijk en Engeland, welke mogendheden beschuldigd worden Turkije aan zich zelf over te laten, na het eerst tot verzet aangehitst te hebben. Turkije heeft bijna geene hulpmiddelen meer; houdt de tegenwoordige gesteldheid van gewapende vrede nog lang aan, dan komt het land zijnen ondergang al meer en meer nabij.

— Het berigt, dat de raad van legatie von Ozeroff naar Konstantinopel was teruggekeerd, om daar weder onderhandelingen aan te knoopen, is nader gebleken op een misverstand te berusten.

— De Sultan heeft, om in de kosten voor de krijgstoerustingen te voorzien, al het zilverwerk, dat hij van zijne moeder geërfd heeft, ter waarde van ongeveer 40 mill. piasters, ten beste gegeven; men heeft ook besloten de sommen, die in de kassen van den beheerder der moskee-goederen, ingekomen zijn, ter beschikking van de regering te stellen; deze sedert eeuwen opgestapelde gelden zijn meer dan voldoende voor de noodzakelijke uitgaven.

AMERIKA.

Hollandsche Kolonie Sheboygan, 21 Junij. Eene vriendelijke hand berigt van St. Louis dd. 1 Junij: Het doet mij genoegen te kunnen melden, dat velen onzer Hollanders alhier een genootschap hebben gevormd, welks doel in het overbrengen van brave, behoeftige landgenooten zal bestaan. Er zijn reeds eenige vergaderingen gehouden, waarin het opstellen van een reglement, enz. reeds breedvoerig is besproken. Het is te hopen, dat deze uitmuntende zaak door allen alhier en elders moge worden ondersteund; eendragt maakt magt.

RUSLAND.

Te Petersburg is de cholera met groote hevigheid uitgebroken en men duchtte dat zij, breidt zij zich zuidwaarts uit, sterke verwoesting onder de talrijke aldaar geconcentreerde troepen zal aanrigten.

— In een werk over den Russischen adel vindt men de bijzonderheid dat de familie Jakowlew, dank zij hare goudwasscherijen, misschien het meest kolossale vermogen van het vaste land bezit; het wordt geschat op 100 millioen zilveren roebels.

DENEMARKEN.

Koppenhagen, 10 Julij. Tot gisteren bedroeg het getal cholera-lijders 374, waarvan 198 overleden.

11 Julij. De cholera houdt nog niet op te woeden. Van 9 tot 10 dezer zijn weder aangegeven 53 lijders, en 36 overleden.

SPANJE.

Madrid, 5 Julij. De koningin is in de vijfde maand harer zwangerschap getreden. Dadelijk na de terugkomst van het hof van La Granja, zal het officieel worden afgekondigd.

— De hitte is hier bijna ondragelijk. Er begint gebrek aan water te komen.

DRENTHE.

Assen, 16 Julij. In de nagemelde gemeenten is nog ten behoeve van het fonds der gewapende dienst gecollecteerd, als te Borger *f* 17.32, te Emmen *f* 15.50, te Gasselte *f* 7.35, te Meppel *f* 50.97, te Oosterhesselen *f* 5.90, te Ruinen *f* 12.85, te Vledder *f* 10, te Zweeloo *f* 6.45. — In totaal in de Provincie *f* 479.88^5. — In 1852 heeft het gecollecteerde in Drenthe bedragen *f* 457.30^5.

— Wij vernemen, dat *Ds. Lesturgeon* te Oosterhesselen, het voornemen heeft eerlang bij den boekhandelaar *van Zweden* te Groningen een bundeltje gedichten uit te geven, bij inteekening, waarvan de opbrengst zal strekken tot bijdragen ter leniging van den nood der 14 huisgezinnen te Gees, die bij den brand van 22 Mei aldaar hunne have hebben verloren. Wij vertrouwen dat dit boekske een ruim debiet zal vinden: de bekende naam des schrijvers, wiens hand reeds zooveel goeds leverde, paart zich aan het schoone doel, om te mogen verwachten, dat de ongelukkigen te Gees ruime vruchten van de edele bedoeling van hunnen Leeraar zullen inoogsten; wij hopen, dat deze verwachting in ruime mate verwezenlijkt worde.

— Bij de Prov. Staten van Overijssel is in de zitting van 11 Julij behandeld het rapport omtrent het adres van *H. Visscher* c. s. verzoekende een speciaal onderzoek der aangevoerde bezwaren tegen het tarief van afvaartsgelden op de Dedemsvaart; — strekkende het rapport tot afwijzing van dat verzoek. (De adressanten wenschen het tarief verlaagd te zien, om des te beter de concurrentie met de Hoogeveenschevaart te kunnen volhouden.) Nadat verschillende leden voor en tegen de conclusie ven het rapport gesproken hadden, is die conclusie met 36 tegen 9 stemmen aangenomen, zoodat het tarief der afvaartsgelden op de Dedemsvaart niet verlaagd zal worden.

— Door den veldwachter *Prijs* en den policie-bediende *Veltens* zijn alhier, bij den invoer op den molenaar van *Oude Molen*, gemeente Vries, 4 zakken met meel en een zakje met gort aangehouden en ten gemeente-huize opgebragt, als zoude het met krijtwit vermengd zijn.

— J.l. donderdag heeft alhier de volgende zonderlinge ruiling plaats gehad; den vorigen dag bevond zich de alhier wonende koopman *M. Nathans* te Exlo, om wol te koopen; hij kwam ook bij den koopman *Snoeijing* die nog eene partij wol had, die door *Nathans* op 5000 ponden wordt geschat; zij konden echter het accoord daarover niet klaar krijgen; den volgenden dag gaan zij naar Assen; de wol komt weder ter sprake, en *Nathans* zegt tegen *Snoeijing*; „Wat zal ik u toegeven op al hetgeen ik in den winkel heb," waarop *Snoeijing* zegt van *f* 400,-; dit wordt aangenomen; de overneming van de goederen heeft daarop werkelijk plaats gehad. De goederen van *Nathans* bestonden in manufacturen, ijzerwerk, beddegoed, dekens etc. etc.. Men zegt, dat *Snoeijing* goede zaken gemaakt heeft.

— *Wij zijn verzocht, namens Heeren Curatoren van 't Gymnasium ter dezer stede, het volgende te plaatsen:*

Den 14 en 15 dezer had alhier ten overstaan van Curatoren het openbaar examen plaats aan 't Gymnasium. De morgen van den 14den werd besteed aan de nieuwere talen en de wiskunde, dit vak voor zoover de tweede afdeeling betreft. Na den middag werden voor de oude talen en de wiskunde geëxamineerd de eerste en tweede klasse der 1e afdeeling. — Vrijdag-morgen liep het onderzoek voor de derde en vierde klasse derzelfde afdeeling over wiskunde, oude talen en bijwetenschappen. Des avonds van den 15den had de prijsuitdeeling en de promotie plaats in het concerthuis. Deze plegtigheid werd bijgewoond door eene aanzienlijke schare van ingezetenen en ook van vreemden, ouders der leerlingen en anderen. De Rector opende ze met eene begroeting van Curatoren, wier Collegie geheel vernieuwd was, en met eene dankbetuiging aan 't Bestuur der gemeente, van welks belangstelling in 't onderwijs aan 't Gymnasium een nieuw locaal ten bewijze strekt. Daarna droegen twee leerlingen, *Izaäk Roessingh* uit de 1ste en *Claas Noordewier* uit de tweede afdeeling een eigen opstel voor, de eerste in 't latijn: *de amore patriae*, de andere in 't Fransch: *sur les guerres des Francais en Italie* — 1515. Zij werden met groot genoegen gehoord. — Na in eene korte rede aangewezen te hebben, *hoe de leerling op school gelukkig kan zijn*, deelde de Rector, namens Curatoren, de prijzen uit aan de eersten der klassen, n.l.: In de 1e Afdeeling IVe klasse, *J. Roessingh*, van Haren, voor de oude en de nieuwe talen; in de IIIe *P. Dibbits*, van Assen, voor de oude, en *IJ. Oosterlo*, van Dokkum, voor de nieuwe talen; in de IIe klasse 1e orde *J. A. C. Willinge* van Emmen, voor de oude en *H. J. Nassau Noordewier*, van Assen, voor de nieuwe talen; in de Ie klasse 1e orde *H. Dons* van Pieterburen, voor de oude en voor de nieuwe talen; in de 2e *J. Sluis*, voor de oude talen. — In de 2e Afdeeling IIe klasse 1e orde *J. B. Matthaei*, 2e orde *A. Braaksma*; Ie klasse, 1e orde, *R. Vos*, 2e orde, *J. Fabius*, alle van Assen. Extraordinair; 1e Afdeeling *N. Goeman* van Beerta, en voor de 2e Afeeeling *J. A. G. van der Wijck* en *Joh. Karsten*, beide van Assen. — Hierna werden de meeste leerlingen gepromoveerd. Drie jongelingen uit de IIe Afd. hadden een examen afgelegd voor Utrecht (geneesk. bij de Marine), Breda en Delft. De uitslag van het examen te *Breda* was nog niet bekend; dat van de overigen was gunstig afgeloopen. Een vierde moet nog een lands examen ondergaan. — Nadat de Rector deze leerlingen had vermeld, rigtte hij een hartelijk woord tot vier jongelingen, drie van welke de school voor de Academie verlieten; terwijl een vierde, hun medeleerling, verder aan 't Gymnasium verbleef. — Een erkentelijk woord aan de verschillende leeraren en aan 't publiek, besloot de plegtigheid, die tot algemeen genoegen afliep.

Het examen heeft bij het nieuw opgetreden Collegie van Curatoren geheel bevestigd den gunstigen indruk, die een vroeger schoolbezoek had achtergelaten, en hun het bewijs opgeleverd van de degelijkheid en grondigheid van het onderwijs, dat aan dit Gymnasium gegeven wordt.

* **Sellingen, 13 Julij.** Ook van hier kunnen wij met blijdschap berigten, dat in deze streken de te veld staande gewassen over 't algemeen voortreffelijk zijn. Had men in het voorjaar enkele plekken, waarop de rogge slecht stond, thans laten deze van hare schraalheid niets meer zien. — De aardappelen staan te bloeijen. Men kan daarop nog geen spoor van de ziekte ontwaren. Wij willen hopen, dat de vernielster van dit algemeene voedsel moge wegblijven. — Heerlijk is voorwaar de aanblik van de velden, wanneer zij prijken met schoone gewassen, en zalig is het denkbeeld, dat van die vruchten de arme zich zoowel zal kunnen verzadigen als de rijke.

* **Smilde, 14 Julij.** Gisteren achtermiddag heeft men hier wederom ondervonden, hoe noodzakelijk het is, voorzigtig met vuur om te gaan. In zeker huisgezin wilde men schoonmaken, daarom nam men den pot, waarin men stookte, van den haard, en zette dien, met vuur er in, in het achterhuis, in de onmiddelijke nabijheid van turf en hout. Niet lang daarna ontdekte men brand, welke gelukkig door vereenigde krachtinspanning spoedig werd gebluscht. Was men den brand geen meester geworden, binnen weinige oogenblikken, waren voorzeker verscheidene woningen in den asch gelegd.

* **[illegible], 14 Julij.** In de kiezers zaak te Tubbergen zijn nog gehoord 50 getuigen, in het geheel dus 109; buitendien, waren nog twee personen gedagvaard doch zijn niet gecompareerd.

* **Maten, 12 Julij.** Te Nieuwvrees, kerkdorp Nieuwarenberg, ambt Hümmling (Hannover) zijn de ingezetenen, welke hun bestaan slechts van den landbouw hebben, van hunnen zoo schoonen en veel beloovenden oogst, door een, op den 29 Junij jl. gewoed hebbend onweder, beroofd geworden. De storm moet verschrikkelijk en de hagelstukken van buitengewone dikte geweest zijn; want een groot aantal boomen zijn ontworteld en de meeste glazen in stukken geslagen, terwijl alle vruchten door het onweder zijn vernield geworden. Bijna allen moeten de hulp van anderen inroepen.

* *J. B. Robben* meer bekend onder den naam van Doctor *Berend*, te Rutenbroek, ambt Meppen, is wegens brandstichting naar het geregtshof te Osnabrück voor de op den 5 September e. k. beginnende teregtzitting verwezen, en reeds derwaarts getransporteerd.

* **Meppel, 15 Julij.** Woensdag ll. zijn door de Policie alhier aangehouden twee personen uit Coevorden, welke koper hebben verkocht, vermoedelijk herkomstig uit eenen molenas: dezelve zijn aan den heer officier van justitie te Assen opgezonden.

* **Coevorden, 14 Julij.** Ten verzoeke van het Openbaar Ministerie is door het Hof regtsingang met bevel tot gevangenneming verleend tegen *W. B.* alhier, ter zake dat hij bij brieven van 30 Mei en 10 Junij j. l. den Minister van Justitie met ombrenging zoude hebben gedreigd. Dien ten gevolge is die persoon gister gevankelijk naar Assen vervoerd. Diezelfde persoon stond voorleden jaar voor het hof te regt wegens bedreigingen tegen den Procureur Generaal te Zwolle, maar werd vrijgesproken als zullende hij lijden aan monomanie. Vier geneesheeren waren hierover geraadpleegd, twee dier heeren hielden het feit niet voor aanrekenbaar; de twee anderen waren van een tegenovergesteld gevoelen, waaronder Doctor *de Hartogh* hier ter stede, die, zoo als wij vernemen — in twee gemotiveerde rapporten, en na eenigen tijd den gewaanden lijder te hebben geöbserveerd, zijn betoog volhield.

— Gepasseerde Maandag en Dingsdag bevonden zich alhier twee Engelsche heeren, met den heer *Graswinkel*, concessionaris van het geprojecteerd kanaal van uit de grachten dezer stad tot in de Wester Eems. Die heeren moeten, naar wij vernemen, het terrein hebben opgenomen. Mogelijk staat dit in verband met de aanstaande storting voor de borgtogt. Algemeen wordt vurig gewenscht, dat die storting niet worde uitgesteld.

REGTZAKEN.

Door de Arr. Regtbank te Assen zijn den 15 dezer vijf personen ter zake van bedelarij veroordeeld tot acht dagen gevangenisstraf, met last, om daarna naar een bedelaarsgesticht te worden overgebragt.

Provinciale Staten van Drenthe.
Vergadering van 13 Julij 1853.

Te elf uur wordt de vergadering geopend.

Er zijn tegenwoordig 27 leden; afwezig zijn de heeren *W. F. Kijmmell, Denning, Nijenhuis, W. L. Tonckens, G. L. Kniphorst, H. van Veen, Meursing en Scheltens.*

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Conform het uitgebragt rapport wordt, met algemeene stemmen, besloten tot afwijzing van het verzoek, in voegen liggende, van Jhr. E: J. van Holthe te Dwingelo, om eene pomp in de Stouwdijk te mogen leggen, ten einde zijn land te bevloeijen.

Eveneens wordt, conform het rapport, besloten ten aanzien van de subsidien voor het afwaterings- en scheepvaartkanaal van Coevorden naar Ane, nl. om *f* 10,000 voor de daarstelling en *f* 500 voor het onderhoud jaarlijks te verleenen.

Aan de orde wordt gesteld het rapport ten aanzien van het Meppeler diep. — De heer Blom heeft niets tegen het ontworpen plan, maar hij brengt bedenkingen in tegen de afbreking van het jaagpad van het Groeneveld tot aan de Galgenkamps brug; hierdoor wordt eene onvolledigheid geboren, die z. i. volstrekt dient verholpen te worden. — De heer Vos: het heeft ook zijne atttentie getrokken, dat het jaagpad afgebroken is; dit kan z. i. worden verholpen; het lost zich geheel op in eene geldkwestie; maar, naar zijn oordeel, moet men over de meerdere kosten heen stappen, omdat het hier eene allergewigtigste zaak geldt voor geheel Drenthe; hij wilde nog wel nader onderzocht hebben, of het jaagpad niet kan doorloopen; het zal niet meer dan eenige duizende guldens meer kosten.

De heer R. A. v. Echten v. H.: Het is om de kosten geschied dat het jaagpad niet wordt doorgetrokken; vooral zou de onteigening, naar hij meent, veel geld kosten; zoo er een nader onderzoek naar de kosten werd gedaan, dan zou hij er zich wel mede kunnen vereenigen, dat er nadere voorstellen ten deze gedaan werden. — De Voorzitter geeft in overweging, om het rapport dadelijk in stemming te brengen, en, wanneer het aangenomen wordt, aan Ged. St. op te dragen, om nopens de kosten van doortrekking van het jaagpad een nader onderzoek te doen en deswege in de najaarsvergadering verslag uit te brengen. — De heer Sluis meent met den Voorzitter, dat de doortrekking van het jaagpad onafhankelijk is van de voorstellen van Ged. St, en de commissie; het een behoeft niet om het andere uitgesteld te worden; hij meent dat de heer de Jonge zich uitgelaten heeft, dat de doortrekking nog al kostbaar zoude zijn om de noodzakelijke onteigening van gebouwen etc. — De heer de Jonge zegt, dat dit zijn gevoelen is. — De heer v. d. Vlies: zoo de kosten van een jaagpad te groot mogten zijn, dan kan op eene andere wijze in deze zaak voorzien worden; er bestaat een plan tot aanleg van een kanaal van Meppel naar Vollenhove; dat plan is door een kundig Ingenieur uitgewerkt en aan den Minister van Binn. Zaken opgezonden, bij wien het dadelijk zooveel bijval heeft gevonden, dat hetzelve nader van Rijkswege zal onderzocht worden; zoo nu het jaagpad te veel moet kosten, dan zou hij liever het bedoeld kanaal willen ondersteunen; hij zou dan eerder wat meer willen geven en dan een goed werk erlangen; hij ondersteunt overigens het voorstel van den Voorzitter. — De heer de Jonge: zoo het kanaal naar Vollenhove uitgevoerd werd, dan zou hij veel liever dit willen ondersteunen, maar dit is nog in het vooruitzigt en onzeker, terwijl de aanhangige voorstellen spoedig uitgevoerd kunnen worden en in eene dadelijke behoefte voorzien; hij wil echter niet meer kosten aangewend hebben, dan volstrekt noodig is, en zou daarom voor een nader onderzoek omtrent de doortrekking van het jaagpad zijn. — De heer R. A. van Echten v. H. merkt op, dat er omtrent een plan van aanleg van een kanaal van Meppel naar Vollenhove bij het Prov. bestuur niets bekend is. — De heer Vos zal voor het rapport stemmen, om geene vertraging in deze nuttige zaak te brengen, maar dringt nog nader aan op de doortrekking van het jaagpad; hij beveelt dit bijzonder aan de aandacht van Ged. St. aan. — De heer v. d. Vlies zegt, dat het plan niet ter kennis van het Provinciaal bestuur is gebragt, omdat het geheel van particulieren is uitgegaan, die voorloopig het plan op eigene kosten en zonder subsidie van eenige gemeente of eenig fonds hebben doen onderzoeken; men begreep het Prov. bestuur niet te moeten be-

moeijelijken met iets, dat nog maar in de geboorte was en waarvoor alsnog geene subsidie werd gevraagd; hij zal echter voor het rapport stemmen, omdat het Gouvernement reeds het plan voor bedoeld kanaal kent en ook met het plan van verbetering van het Meppeler diep bekend zal worden; hetzelve zal dus beide plannen kunnen beoordeelen. --- In omvraag gebragt zijnde wordt conform het rapport besloten met algemeene stemmen, behalve die van den heer Blom, die zich buiten stemming hield. --- Alsnu brengt de Voorzitter in omvraag het voorstel, om aan Ged. St. op te dragen, van de doortrekking van het jaagpad nader te doen onderzoeken en deswege in de najaarsvergadering, met opgave van kosten en overlegging van plan, verslag te doen. Ook dit wordt met algemeene stemmen aangenomen, hebbende zich echter de heer Blom ook ten deze buiten stemming gehouden.

Aan de orde wordt gesteld het concept-Reglement op de Honig- en Botervaten. --- De discussien worden geopend over de algemeene strekking --- De heer Sluis meent, dat het onderscheid tusschen het oud en het nieuw Reglement daarin bestaat, dat de boter voortaan zal moeten gelegd worden in vaten van een bepaalden vorm en voorzien van een bijzonder merk; hij geeft in overweging, of de botermaking in dit gewest wel tot zoodanige hoogte gekomen is, dat dezelve in den handel door kennelijke teekenen van andere boter moet worden onderscheiden; hij meent dat in eenige streken goede en in andere slechte boter gemaakt wordt; nu is maar de vraag, welke in deze Provincie de overhand heeft de goede of de slechte; in het laatse geval, dan zouden de bijzondere kenteekenen eerder nadeelig dan voordeelig werken. — De Voorzitter geeft te kennen, dat de Drentsche boter op de markt te Londen zeer gewild is, vooral die uit de omstreken van Meppel; men wenscht daar echter zekerheid, dat het inderdaad Drentsche boter is en daartoe verlangt men bijzondere kenteekenen, op publiek gezag ingesteld. — De heer Sluis vreest juist daarom, dat de slechte boter, die dan in zoodanige vaten gevaat wordt, de goede zal deprecieren. De Voorzitter: de handel zal wel zorgen, dat er geene dan goede boter verzonden wordt, terwijl het aanwezen van bijzondere kenteekenen voor de Drentsche botermakers ook een prikkel zal zijn, om deze boter te verbeteren. --- De heer Blom merkt op, dat de aandrang tot verandering van het Reglement van den handel is uitgegaan, en deze gerekend mag worden wel zijn belang te kennen. --- De heer Prins geeft te kennen, dat de mindere boter in den regel niet gevaat wordt, maar in stukken weggaat, en, onder andere boter b. v. onder Groningsche vermengd, in den handel komt. — De heer de Jonge: In den handel wordt thans een merk op de boter verlangd, het geeft eene zekere authenticiteit. — De heer R. A. v. Echten van H.: In de vorige vergadering is een concept Reglement ter tafel gekomen, waartegen ingebragt is, dat niet genoeg op het belang van den handel was gelet; bij dit concept zou hij meenen, dat het belang van den landbouw eenigzints uit het oog was verloren; hij gelooft echter, dat deze beide belangen niet tegen elkander overstaan; hij heeft tegen onderscheidene bepalingen bedenkingen, welke hij bij de behandeling der enkele artt. zal te berde brengen; maar het Reglement mist bepalingen, die er z. i. volstrekt in moeten voorkomen b. v. de destinatie der boeten, hoe bij onvermogen, om de boete te betalen, moet gehandeld worden; het mist overgangsbepalingen; voor de invoering moet o. a. bepaald worden, hoelang de oude merken zullen werken; bovendien heeft hij zwarigheden tegen de afmetingen en het gewigt hooren maken; hij kan dit laatste niet beöordeelen, maar acht een voorafgaand onderzoek hoogst noodig. -- De heer de Jonge antwoordt den heer van Echten, dat hij geen artikel in het concept kan vinden, waarbij de landbouw benadeeld wordt. --- De heer A. W. van Holthe: Wanneer de art. behandeld worden, zal hij den heer de Jonge dergelijke artikelen aanwijzen. -- De heer Sluis stelt voor, om de verdere behandeling van dit concept aan te houden tot de najaarsvergadering. De heer van Echten heeft tegen hetzelve bezwaren ingebragt, die, vooral dat ten aanzien der afmetingen, volstrekt een nader onderzoek noodig maken; hij ziet ook geen overwegend bezwaar tegen uitstel, het oude Reglement heeft goed gewerkt, gelijk de Commissie zelve erkend heeft; inmiddels kan dan ieder lid voor zich naar de onderscheidene punten onderzoek doen. -- De heer de Jonge is niet tegen uitstel, maar meent, dat hetzelve voor de juiste kennis der afmetingen niet vereischt wordt. --- De heer v. d. Wijck heeft in het concept geene bepalingen gevonden tegen het gebruik van oude vaten; het Reglement van Zwolle, dat op het Congres te Leeuwarden voor het beste in ons land werd gehouden, verbiedt zoodanig gebruik; hij heeft op de Stoomboot oude vaten gezien, die naar Deventer vervoerd werden, om daar weder te worden gebruikt, waarin o. a. zuurkool was geweest; hoe nadeelig nu zoodanig vat op de daarin gelegde boter werkt weet ieder. --- Het voorstel van den heer Sluis tot uitstel in omvraag gebragt zijnde, wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Wordt gelezen een adres van H. Janssen van ter Aard, gemeente Vries, houdende nader betoog en verzoek, dat hij voor den turf, die uit zijne Veenderij onder Zeijen langs de Hoofdvaart wordt afgevoerd, vrijstelling bekome van de betaling der drie stuivers per dagwerk aan de kas ad pios usus. --- Ter visie en morgen aan de orde.

De Commissie voor het adres van de gemeente-besturen van Assen en Beilen, houdende verzoek, dat de Staten mogen bewerken, dat tegen eene uitkeering door die gemeenten van f 15,000, een straatweg van Assen op Beilen worde daargesteld, brengt bij monde van den heer Slingenberg rapport uit, zij geeft te kennen, dat het haar is voorgekomen, dat met het oog op het door de Staten aangenomen Reglement op het verleenen van subsidien voor den aanleg van kunstwegen, bij de Staten het beginsel is aangenomen, om voortaan geene straatwegen voor Provinciale rekening aan te leggen, maar inkomstig alleen bijdragen te verleenen voor straatwegen, door gemeenten, maatschappijen en particulieren daar te stellen; dat er dien ten gevolge niet aan het verzoek der adressanten kan worden voldaan, zonder van dit beginsel af te wijken. Zij stelt mitsdien voor, om het verzoek der adressanten af te wijzen en hun te kennen te geven, dat zij zich nader aan de vergadering kunnen wenden ter bekoming van een subsidie, mits zich gedragende naar dat Reglement. Ter visie en Vrijdag aan de orde.

Dezelfde Commissie brengt, bij monde van denzelfden, rapport uit ten aanzien van het aanleggen van straatwegen in Drenthe. Zij geeft te kennen dat Ged. St. zijn uitgenoodigd: 1o om van de respective Gemeente-besturen de intrekking te verwerven van de bezwarende condities, door hen voor de aangebodene bijdragen gesteld, en 2o om hen op het nut en belang van straatwegen indachtig te maken, als mede om, ter bereiking dier beide oogmerken, eene commissie uit hun midden aan de Gemeentebesturen af te vaardigen, en den uitslag der aangewende pogingen voor 1 Mei 1853 aan de Commissie mede te deelen; dat Ged. St. geene zoodanige Commissie hebben afgevaardigd, maar slechts eene schriftelijke uitnoodiging aan de betrokkene gemeente-besturen hebben gedaan, en dat het welligt daaraan is toe te schrijven, dat het resultaat van den voorgestelden maatregel zoo weinig aan de verwachting der Commissie heeft beantwoord. Bovendien is de vorige Minister van Binn. Zaken, die zulke schitterende uitzigten op ruime bijdragen van het Rijk had geopend, afgetreden, terwijl over de meening van het tegenwoordig Ministerie geene zekerheid bij de Commissie bestaat, en schijnt der Commissie het vastgestelde Reglement op het verleenen van subsidien voor den aanleg van straatwegen ook aan de verwezenlijking harer plannen in den weg te staan. Zij is daarom van oordeel, om, in de tegenwoordige omstandigheden het door haar ontworpen plan voorloopig te laten rusten en de stukken ter Griffie te deponeren. — Ter visie en Vrijdag aan de orde.

Alsnu wordt deze zitting gesloten en de volgende op morgen ten tien uur bepaald.

Vergadering van 14 Julij 1853.

Te tien uur wordt de vergadering geopend; er zijn 28 leden tegenwoordig; afwezig zijn de heeren *W. L. Tonckens*, *G. L. Kniphorst*, *W. F. Kijmmell*, *Blom*, *de Jonge*, *Hesselink* en *Scheltens*.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Wordt gelezen een rapport van Ged. St., waarin ten aanzien van een hen gerenvoijeerd adres van het Gemeente-bestuur van Ruinerwold, om tegemoetkoming van wege de Provincie in de kosten van bestrating van den Ruinerwoldschen dijk, te kennen wordt gegeven, dat de onderhandelingen met de pandpligtigen in de gemeenten Ruinerwold en Meppel tot afkoop hunner pandpligtigheid nog niet hun volle beslag schijnen te hebben verkregen, dat het plan nog door den waarnemenden Hoofd-Ingenieur wordt onderzocht, en dat bedoeld verzoek in verband staat met de reglementaire bepalingen op het verleenen van subsidien uit de Prov. fondsen voor den aanleg van kunstwegen. Weshalve H.Ed. verzoeken, deze zaak vooreerst aan te houden en hen inmiddels te houden voor diligent. -- Informatie, terwijl de gevraagde diligenthouding verleend wordt.

Wordt gelezen een adres van drie verveeners te *Assen*, houdende verzoek, dat de behandeling van het concept-Reglement op de verveeningen tot de najaarsvergadering worde uitgesteld, ten einde de belanghebbenden in de gelegenheid zijn, om hunne bedenkingen deswege mede te deelen. — De Voorzitter meent zich tegen het gevraagd uitstel te moeten verzetten; van wege de negen markten van het Oostermoer is de Minister van B. Z. verzocht, om het daarstellen van wettelijke bepalingen ten onderwerpe te bevorderen; daaraan kon althans voorloopig geen gevolg worden gegeven en de Minister heeft daarom Ged. St. uitgenoodigd, om Prov. verordeningen op de verveeningen te ontwerpen; deze zaak dringt nog te meer, daar er thans geen orde of regel in de genoemde negen markten kan gehandhaafd worden. — De heer R. A. van Echten van H. leest den betrekkelijken brief van den Minister voor; ten gevolge daarvan hebben Ged. St. het aangeboden concept ontworpen; hun taak was echter niet gemakkelijk. — De heer Alingh verklaart zich voor uitstel; hij is overtuigd van de noodzakelijkheid tot het daarstellen van bepalingen op de verveeningen, maar van den anderen kant moet men de zaak rijpelijk overwegen; hij acht het wenschelijk, dat de vergadering bekend worde met de bezwaren der veeneigenaren; ook is de zaak z. i. niet zoo dringend, dat men hen daartoe niet in de gelegenheid zou kunnen stellen. — De heer Sluis verklaart zich tegen uitstel; in allen gevalle kunnen de belanghebbenden, als ze bezwaren hebben, deze bij den Koning inbrengen, die het Reglement, na de vaststelling door de Staten, nog moet goedkeuren.— De heer J. Tonckens zou wel voor uitstel zijn; hij ziet bezwaar in eene dadelijke invoering van het Reglement. -- Nadat nog de heeren Alingh, Sluis en R. A. van Echten van H. het woord hebben gevoerd, wordt het verzoek tot uitstel afgewezen met 26 tegen 2 stemmen, die van de heeren J. Tonckens en Alingh.

Alsnu wordt aan de orde gesteld het rapport nopens het concept-reglement op de verveeningen. — Het eerst komt in behandeling de algemeene strekking. — De heer J. Tonckens: de strekking van het concept is, om het eigendomsregt te beperken; twee derde van de deelgenooten zullen kunnen besluiten wat een derde niet wil; het betreft hier niet alleen de verveeningen, die ondernomen zullen worden maar ook die reeds bestaan; er bestaan z. i. geene redenen genoeg om zoodanige beperkende bepalingen te maken. — De heer R. A. van Echten v. H.: Het zal wel bij alle reglementen het geval zijn, dat dezelve het eigendom beperken; zoo men een Reglement wil, dan dient men ook de beperkende bepalingen te willen; voor dit Reglement is gevolgd het Reglement van Groningen voor de waterschappen, waarin ook 2/3 der deelgenoten de wettige meerderheid is. — De heer Sluis: de beperkingen zijn in het belang der verveeningen; de Minister en de Ged. Staten hebben het Reglement en mitsdien de beperking van het eigendomsregt noodig geoordeeld, niet om gezag uit te oefenen, maar om orde en regel bij de verveeningen te bevorderen, waarover in den laatsten tijd vele klagten zijn aangeheven; zoo de heer Tonckens twee derde der leden te gering acht, om een verbindend besluit te nemen, dan zou men dit gedeelte grooter kunnen stellen, hiertoe is de weg van amendement open. In omvraag gebragt zijnde wordt de algemeene strekking met 27 tegen 1 stem, die van den heer Tonckens, aangenomen. — Tot de artikelsgewijze behandeling overgegaan zijnde, worden onderscheidene artikelen successivelijk, nadat sommigen eenige verandering hebben ondergaan, goedgekeurd. — Ten slotte wordt het geheele Reglement met 27 tegen 1 stem, die van den heer Tonckens, aangenomen.

Aan de orde wordt gesteld het rapport op het adres der binnenschippers, het Zwolsche diep bevarende. — De heer R. A. van Echten v. H.: De zaak is te bekend, om nog toelichting te vereischen; hij wil alleen den stand der zaak mededeelen; in het laatst van het vorig jaar is door den Minister van B. Z. een concept-toltarief aan Ged. St. gezonden, om deswege hunne consideratien mede te deelen, deze hebben daarover de betrokken gemeentebesturen gehoord, en vervolgens een rapport aan den Minister uitgebragt, hetwelk hij voorleest, en waarin Ged. St. ten krachtigste hebben betoogd, dat als maatstaf voor de tolheffing de diepgang diende aangenomen te worden; en verzocht wordt, de zaak door onpartijdige deskundigen b. v. de Hoofd-Ingenieurs van Overijssel en Drenthe, te doen onderzoeken. Na dit rapport is er een provisioneel tarief voor den tijd van een jaar vastgesteld, en is aan Ged. Staten van Overijssel en Drenthe het opmaken van een tarief naar den maatstaf van den diepgang opgedragen; dit is nog in behandeling; hij gelooft, dat, na al hetgeen gebeurd is, het bloot kenbaar maken van het gevoelen der vergadering aan de Hooge Regering niet krachtig genoeg is, en dat de handelingen van Ged. St. beter dienen te worden ondersteund, hij zou daarom in overweging geven, dat de Staten een krachtig adres aan den Koning indienden, hetzij zulks aan eene Commissie werd opgedragen, hetzij dat Ged. St. belast werden, om zulks namens de Staten te doen. — De heer Sluis ondersteunt het gevoelen van den heer van Echten; de door de Commissie voorgeslagene handelwijze is niet krachtig genoeg na hetgeen er van de zijde van Ged. St. is gedaan; hij is voor een adres, waarin ook bijzonder op de verandering van Ministerie gedrukt wordt; hij meent, dat de heer Thorbecke reeds geheel terug gekomen was van het denkbeeld, om de tonneninhoud als maatstaf voor de tolheffing aan te nemen. — De heer v. d. Vlies acht een krachtig adres uit den boezem der Staten allezints noodig; de Raad van Administratie over het Zwolsche diep zal wel begrijpen, dat, wanneer de tol naar den diepgang berekend wordt, zij in de toekomst misschien weinig tol zal bekomen, daar, naar hij gehoord heeft, zich voor de monding van het Zwolsche diep eene bank zet, die de schepen van eenigen meerderen diepgang zal beletten binnen te komen; de Raad zal zich daarom hevig tegen de tolheffing naar den diepgang verzetten, hoe billijk ook; hoe heviger nu het verzet van die kant is, des te krachtiger moet er voor de zaak der binnenschippers gestreden worden, om te triompheren. — De heer Oosting geeft de reden op, waarom de Commissie de opzending van een extract uit de notulen beter dan een adres aan den Koning oordeelde. — Nadat nog de heeren Sluis en Oosting het woord gevoerd hebben, wordt de conclusie van het rapport in omvraag gebragt en met 16 tegen 12 stemmen *verworpen; voor* waren de heeren v. d. Wijck, C. W. E. Kijmmell, Willinge, C. E. Kniphorst, van Veen, Witsenborg, Caspers, Prins, Oosting, Nijsingh, Alingh en Nijenhuis. — Na eenige discussie wordt het voorstel van den heer van Echten om aan Ged. Staten op te dragen, om namens de Staten, bij adres aan den Koning in krachtige bewoordingen al de bezwaren tegen het thans in werking zijnde toltarief bestaande, nader te ontwikkelen, met 25 tegen drie stemmen, die van de heeren Vos, Sluis en Meursing, aangenomen.

Bij monde van den heer J. T. Homan brengt de Commissie voor het voorstel van den heer schoolopziener in het 1 district, om eene som van f 1000 op de Prov. begrooting uit te trekken, om daaruit bijdragen te geven voort 't houden van een ondermeester in die scholen, waar 't gemeente-bestuur even zoo veel of 't dubbel wil dragen, en voor 't oprigten van bewaarscholen vooral in landgemeenten en veenkoloniën, rapport uit. De Commissie adviseert tot afwijzing, daar zij niet kan aannemen, dat eenige gemeente in deze Provincie te behoeftig is, om, zoo noodig, de vereischte gelden tot het aanstellen van ondermeesters of het oprigten van bewaarscholen te verstrekken, en zij vermeent, dat de heer schoolopziener voornamelijk heeft gedoeld op de vaste bijscholen, waarin aan meer dan 75 kinderen onderwijs wordt gegeven, wier aantal intusschen slechts 13 bedraagt.

Ten aanzien van het adres van den heer Meesters te Steenwijk c. s. om een subsidie voor een weg van daar naar Vledder wordt geadviseerd bij monde van den heer Oosting, om het gedaan verzoek af te wijzen met vrijlating aan de adressanten, om, nadat het Reglement op het verleenen van subsidien voor den aanleg van straatwegen zal zijn goedgekeurd, zich overeenkomstig art. 1 van hetzelve, nader aan Ged. Staten te wenden. --- De vergadering wordt tot twee uur geschorst, om daarna deze beide rapporten in behandeling te nemen.

Te twee uur de vergadering hervat zijnde, wordt het eerste rapport aan de orde gesteld. --- De heer Sluis: het is den heer Nassau er om te doen, dat de Staten eene som disponibel stellen, om het onderwijs aan te moedigen; de Commissie is het met den heer Nassau niet eens over de wijze hoe; de heer Nassau geeft echter te kennen, dat hij niet staat op de door hem voorgeslagene wijze; hij stelt daarom voor, om op de begrooting f 1000-„ uit te trekken tot aanmoediging van het lager onderwijs, en om aan Gedeputeerde Staten op te dragen, om in de najaars vergadering een voorstel te doen over de wijze, waarop over deze som zal worden beschikt. Nadat dit voorstel door de heeren R. A. van Echten van H. en v. d. Vlies is ondersteund en de heeren v. d. Wijck en J. T. Homan daarover nog het woord gevoerd hebben, wordt het rapport in omvraag gebragt en met 23 tegen 5 stemmen, die van de heeren Kok, Witsenborg, Prins, Denning en J. Tonckens aangenomen. --- Daarop wordt het voorstel van den heer Sluis aangenomen met algemeene stemmen.

Met algemeene stemmen wordt conform het rapport op het adres van den heer Meesters c. s. besloten.

Hierop wordt deze zitting gesloten en de volgende bepaald op morgen te elf uur.

Vergadering van 15 Julij 1853.

Te elf uur wordt de vergadering geopend; tegenwoordig zijn 31 leden; afwezig zijn de heeren *G. L. Kniphorst*, *W. F. Kijmmell*. *W. L. Tonckens* en *Scheltens*.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Ten aanzien van het nader adres van H. Janssen wordt, op voorstel van den Voorzitter, besloten hetzelve af te wijzen en zich te refereren aan het vroeger genomen besluit.

Aan de orde wordt gesteld het rapport op het verzoek van de besturen van Assen en Beilen, om te bevorderen, dat er een straatweg tusschen die beide plaatsen worde aangelegd. — De heer R. A. van Echten v. H. merkt op, dat hij geene bezwaren heeft tegen de conclusie van het rapport, maar dat onder de overwegingen in hetzelve is opgenomen, dat de Staten, door de aanneming van het Reglement op het verleenen van subsidien voor den aanleg van straatwegen, het beginsel hebben aangenomen, om voortaan geene straatwegen voor Provinciale rekening aan te leggen; dat dit onjuist is en nergens op steunt, waarom hij voorstelt, om deze zinsnede uit het rapport te ligten. — De heer Slingenberg deelt de reden mede, waarom die zinsnede in het rapport is opgenomen. — De heeren Sluis en Oosting ondersteunen het voorstel van den heer van Echten, waarmede zich ook de Commissie vereenigt, en waarna conform het rapport, met weglating dier zinsnede, met 28 tegen 3 stemmen, die van de heeren Slingenberg, Kok en Tonckens, wordt besloten.

Aan de orde wordt gesteld het rapport van de commissie voor den aanleg van Provinciale straatwegen. — De heer Sluis is niet tegen de conclusie; maar in het rapport komt eene beschuldiging voor van Ged. St., waaromtrent hij eene opheldering noodig acht; in de najaarsvergadering is aan Ged. St. eene nadere instructie dezer zaak opgedragen, met uitnoodiging om de gemeenten te bezoeken, ten einde aan de besturen de vereischte vertoogen te doen. Deze opdragt heeft bij Ged. St. een opzettelijk punt van behandeling uitgemaakt. Zij begrepen echter, dat de uit hun midden af te vaardigen commissien in eene moeijelijke positie zouden komen, zoo de Gemeente-raden hun al zitting in hun midden wilden verleenen, — terwijl bovendien de vergaderingen der Raden publiek zijn, en dat men daarom op de gewone wijze d.i. schriftelijk de vereischte middelen van overreding diende aan te wenden. Ged. St. hebben daarom niet aan den wensch der vergadering voldaan, in de hoop, dat de vergadering de aangevoerde redenen zou billijken. — De heer Slingenberg wil deze redenen gaarne aannemen, maar daar de commissie daarmede onbekend was, moest zij wel hare verwondering ten deze betuigen. — De heer Sluis: in de commissie had een lid van Ged. St. zitting, die de commissie ten deze kon inlichten. — De heer Slingenberg: dat lid heeft geene inlichtingen gegeven. — Daarop wordt het rapport met algemeene stemmen aangenomen.

Alsnu wordt de enkel Provinciale en huishoudelijke begrooting in behandeling genomen. Eerst worden de uitgaven artikelsgewijze behandeld, en de verschillende posten successivelijk vastgesteld zoo als ze zijn uitgetrokken, behalve, dat de onder art. van Hoofdst. VIII voorkomende post van f 7075,15 tot f 1000-„ verminderd is, en het overige is gevoegd bij den post van onvoorziene uitgaven, terwijl deze laatste post weder verminderd is met de uitgaven, die niet op de concept-begrooting voorkwamen en waartoe de Staten hebben besloten.

Twee posten onder de uitgaven hebben aanleiding tot discussien gegeven.

Bij art. 8 n.l. van Hoofdst. VIII; *Subsidie aan de Drentsche Kanaal-Maatschappij* ad f 6000-„ stelt de heer J. T. Homan voor, om te bepalen, dat van deze post, geene betaling zal geschieden, dan wanneer zal blijken, dat de Maatschappij aan de verpligtingen, haar bij de concessie opgelegd, binnen de gestelde termijnen, zal hebben voldaan.

Hierover ontstaat eene wijdloopige discussie, waarbij de heer Homan nader te kennen geeft, dat het zijne bedoeling niet is, om de Maatschappij te bemoeijelijken, maar alleen om, zoo de Maatschappij werkelijk in mora is, de betaling van het subsidie te doen staken. — De heer Sluis acht het voorstel niet volledig genoeg; hij wil er bijgevoegd hebben een bepaald tijdstip, voor hetwelk Ged. St. geene betaling mogen doen, daar dezelve anders zoowel in het midden als op het einde van het jaar het subsidie zouden kunnen uitkeeren; hij stelt daarom voor, om bij het voorstel van den heer Homan te voegen: *zullende in allen gevalle geene betaling geschieden voor* 15 *Junij* 1855. — De heeren J. Tonckens, Carsten, Vos en de Voorzitter beweren, dat de Maatschappij regt heeft op eene jaarlijksche uitkeering, daar bij het toestaan der subsidie door de Staten bepaald is, dat de Maatschappij gedurende tien jaren van af den dag harer vestiging eene subsidie van f 6000 zal genieten, zoodat dit subsidie telken jare op den dag der vestiging van de Maatschappij, d. i. 29 Aug., eischbaar is, en het onregtvaardig is en tot verwarring aanleiding geeft, om b. v. het subsidie voor 1854 eerst in 1855 te betalen. — De heer Sluis meent, dat de bewoordingen van het besluit, waarbij de subsidie is toegestaan, ook voor eene andere uitlegging vatbaar zijn, en dat, zoo de Maatschappij niet in mora is, zij ook geene schade zal lijden; hij acht het voorzigtig, dat de Provincie ook nog in 1855 kan beoordeelen, of de Maatschappij in mora is. — In omvraag gebragt zijnde, wordt het voorstel van den heer J. T. Homan verworpen mer 26 tegen 4 stemmen, die van de heeren Vos, J. T. Homan, Nijenhuis en Nijsingh, hebbende de heer L. Homan de vergadering verlaten. Daarop is het voorstel van den heer Sluis, zijnde hetgeen door den heer J. T. Homan is voorgesteld, vermeerderd met de gezegde bijvoeging, aangenomen met 20 tegen 10 stemmen, die van de heeren R. A. van Echten van H., J. Tonckens, H. G. v. Holthe v. E., A. W. van Holthe, C. W. E. Kijmmell, Witsenborg, Carsten, J. de Jonge, J. T. Homan en Vos.

In de tweede plaats heeft art. 10 Hoofdst. VIII der Uitgaven; *Gratificatie voor den voormaligen Inspecteur der wegen etc.*, Mr. H. Homan, ad f 500, waaromtrent de Commissie heeft voorgesteld het woord *gratificatie* in *wachtgeld* te veranderen, aanleiding tot discussien gegeven. — De heer Kok kan zich noch met het rapport noch met het artikel vereenigen; er is geene wet die aanspraak op gratificatien geeft, en zoo deze bestaat, dan is dezelve hier niet van toepassing. De heer Homan heeft f 800 als tractement en f 600 als reiskosten genoten; dat is voor velen een steen des aanstoots geweest; de heer Homan is daarop bedankt,

maar de steen des aanstoots is nog niet geheel weggenomen, daar hem jaarlijks eene gratificatie is geschonken; voor pensioen was dan nog meer reden, hoewel de Staten tot het verleenen daarvan geene bevoegdheid hebben. Tot het schouwen is geene bijzondere kennis noodig; voor ƒ200-„ behalve de reiskosten zijn wel geschikte personen daartoe te vinden; men moet ook wel bedenken, dat de gelden voor de gratificatie van den heer Homan uit de beursen zoowel van armen als rijken genomen zijn. Hij zal tegen het rapport en tegen het artikel stemmen. — De heer v. d. Wijck kan zich ook niet met het artikel en het rapport vereenigen; gratificatien strekken gewoonlijk niet voor Ambtenaren, die niet meer in dienst zijn, maar om buitengewone ijver van in dienst zijnde Ambtenaren te beloonen; wachtgeld zou nog erger zijn en voor pensioen is geene bevoegdheid. — De heer R. A. van Echten van H. merkt o. a. op, dat de heer Homan niet is bedankt, maar dat zijn post is gesupprimeerd, ten gevolge waarvan hij buiten betrekking is geraakt. — De heer J. T. Homan heeft behoord tot de meerderheid der commissie, die voor gratificatie wachtgeld wil hebben gelezen; het woord wachtgeld kwam haar meer gepast voor. — Nadat nog de heeren van der Wijck, Slingenberg en van der Vlies het woord hebben gevoerd, en is opgemerkt, dat het wachtgeld alleen voor 1854 is bedoeld, is het voorstel der commissie met 19 tegen 11 stemmen, die van de heeren Kok, v. d. Wijck, Witsenborg, Hoenderken, Nijenhuis, Caspers, van Veen, Slingenberg, v. d. Vlies, Denning en Alingh aangenomen.

Nadat ook de inkomsten post voor post zijn goedgekeurd, is de geheele begrooting met algemeene stemmen aangenomen.

Aan de orde wordt gesteld het rapport nopens onderzoek van de Drentsche-Kanaal-Maatschappij. — De heer Sluis: de commissie is niet meer geheel aanwezig, twee leden hebben zich verwijderd; het rapport is tweeledig, het eerste gedeelte strekt tot afwijzing van het gedaan verzoek; het tweede om aan de vergadering over te laten, of er al dan niet eenige opening door de Staten aan de Maatschappij zal gedaan worden, het is bij hem opgekomen, dat er wel eenige opening kon gegeven worden, hierdoor zou tevens eenige toenadering plaats grijpen; hij heeft hierover met de drie nog aanwezige leden der Commissie gesproken, dit heeft echter geen gewenscht resultaat gehad; met den heer v. d. Vlies doet hij daarom dit voorstel: „om te antwoorden aan het bestuur der Drentsche-Kanaal Maatschappij.

a. Overeenkomstig het rapport.

b. Ten aanzien van de verzochte opening in het belang der Maatschappij te verklaren: dat de Provincie harerzijds genegen zal worden gevonden, mede te werken tot wijziging der statuten, en, in verband daarmede, van de acte van concessie in dier voege, dat de voor het maken van het zijkanaal naar Coevorden en van de waterleiding naar Beilen bij art. 14 der acte van concessie bepaalde termijn met tien jaren worde verlengd, met verlenging van den termijn voor lijn B volgens 't zelfde artikel met één jaar, onder voorwaarde: dat het door de Provincie toegezegde subsidie voor hetgeen onbetaald is, zal zijn vervallen, zoodat de Provincie ter dier zake niets meer verschuldigd is, en met aanbeveling aan de maatschappij der belangen van de gemeente Dalen die, bij de aanneming van dit voorstel zou worden geprajudicieerd, in de meening, dat haar daarvoor eenige vergoeding zou behooren te worden toegekend; met de bepaling evenwel dat dit voorstel zal zijn vervallen, wanneer het voor 1 Januarij 1854 niet zal zijn aangenomen."

Hij stelt nog voor, om de vergadering eenigen tijd te schorsen, ten einde de leden zich met dit voorstel bekend kunnen maken.

Te 2½ uur de vergadering hervat zijnde, wordt het voorstel der Commissie, om er op te blijven aandringen, dat de Maatschappij alle hare verpligtingen nakome, aangenomen met 20 tegen 9 stemmen, die van de heeren H. G. van Holthe van E., A. W. van Holthe, C, W. E. Kijmmel, Blom, Witsenborg, Carsten, J. de Jonge, Willinge en Caspers, hebbende de heeren R. A. van Echten v. H. en Tonckens zich buiten stemming gehouden, terwijl de heer L. Homan weder ter vergadering is verschenen.— Alsnu komt in behandeling het voorstel van de heeren Sluis en v. d. Vlies. Nadat hierover eenige discussien hebben plaats gehad, wordt dit voorstel aangenomen met 25 tegen 6 stemmen, die van de heeren Carsten, de Jonge, Vos, Caspers, Slingenberg en Alingh.

Niets meer aan de orde zijnde, houdt de Voorzitter eene korte toespraak, waarin Z. H. Ed. hoofdzakelijk te kennen geeft, dat de taak van de Staten weder volbragt is; dat er in deze vergadering op nieuw belangrijke besluiten zijn genomen, om den bloei van handel, nijverheid en landbouw te bevorderen, waaraan hij van zijnen kant alle mogelijke uitvoering zal geven; hij zegt de vergadering dank voor de ondersteuning, in het leiden daarvan van haar genoten, en sluit met den wensch, dat de leden nog lang met hem mogen worden geroepen, om aan het welzijn van Drenthe en hare ingezetenen te arbeiden. Hierop sluit Z. H. Ed., in naam des Konings, deze zomervergadering der Prov. Staten van Drenthe.

INGEZONDENE STUKKEN.

Eenige vragen.

Uit vrees voor eene inmenging van het staatsgezag in de kerk werden talrijke adressen, als zoovele protesten tegen de bekende Armenwet van den heer Thorbecke opgezonden. Thans, nu in het onlangs aan de 2e Kamer der Staten Generaal ingezonden ontwerp van wet, regelende het toezigt van den staat over de Kerkgenootschappen, het *jus circa sacra* plaats moet ruimen voor het *jus in sacra*, nu art. 1 van dat ontwerp de onafhankelijkheid der kerk dreigt te dooden — waarom zwijgt men thans? — Men wil een eed van getrouwheid aan den Koning en de Grondwet van de R. C. geestelijken vorderen. Is die eed geen blijk van wantrouwen, ook ten aanzien van de Protestantsche en Joodsche leeraren? En waarborgt die eed voor allen geheimen invloed, alle intrigues, alle stille voorbehoudingen, alle listige outduiking? En is die eed niet overtollig, daar immers de vorst waakt, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat, en ingeval van overtreding het strafboek wordt toegepast? — Het dragen van het geestelijk gewaad buiten de kerkmuren is verboden. Maar moet de Predikant dan ook niet den driepuntigen hoed en korten broek en lage schoenen en kniegespen enz. en de Rabijn zijn toga, zijn stok, zijn befje enz. afleggen? En als men op de publieke straat een persoon zonder schoenen en kousen, zonder hoed en jas ontmoet, hoe kan men dan met zekerheid weten, of hij een bedelaar, dan wel een door de policie van zijne kleederen beroofde geestelijke is? — Men wil hebben bepaald, dat de geestelijke titels niet vóór maar *na* den naam van den titularis worden geplaatst. Maar als dit werkelijk geschiedt, is dan het vaderland volmaakt gered? is dan de R. C. invloed geknakt? Als men schrijft: *N. N. Bisschop van Utrecht*, in plaats van: *Bisschop van Utrecht N. N.* kunnen Neêrland burgers dan gerust zijn, zonder iets van Jezuiten of ultra-montanen te vreezen te hebben? — Geestelijke titels geven geene aanspraak op voorrang of voorregt in het burgerlijk leven. Maar is dit geen axioma? Wien toch zal het in den zin komen te gelooven, dat een Bisschop tevens Kommandant der schutterij, dat een Predikant tevens Ontvanger, of dat een Rabijn tevens Ingenieur van den Waterstaat is? Wie zal bij de gelijkheid van allen voor de wet aan eenig voorregt ten aanzien van geestelijken denken? Wie zal in het burgerlijke in den leeraar meer dan een burger zien?

Het klokgelui zal de toestemming van den Commissaris des Konings behoeven, zoowel wanneer de geloovigen naar Gods huis worden opgeroepen, als *ten anderen einde*. Dit *ten anderen einde* bedoelt het luiden bij *brand*, bij *kermissen*, bij *verkoopingen*, bij *afkondiging* der verloovings enz. Maar hoe komt eene bepaling omtrent brand, kermis, verkooping en afkondiging in eene wet, die het toezigt moet regelen van den Staat over de onderscheidene Kerkgenootschappen?

ASSEN, Julij 1853. MOMUS.

Ons is de plaatsing van het bovenstaande verzocht, wij voldoen daaraan, zonder dat wij gerekend willen worden daarmede in te stemmen. Red.

NAGEKOMEN BERIGT.

De Rijks-middelen (hoofdsom en opcenten) hebben over de eerste zes maanden van 1853 opgebragt ƒ 27,056,469,66; over de eerste zes maanden van 1852 bedroegen dezelve ƒ 26,456,918,34.

ADVERTENTIEN.

Heden bevallen van eene DOCHTER E. C. EEKHOUT—EEKHOUT.

SMILDE, 8 Julij 1853.

Heden avond overleed, na een langdurig lijden, mijn geliefde Echtgenoot RENSKE MANTING, in den ouderdom van ruim 58 jaar en zes maanden.

BORGER den 7 Julij 1853.

H. WIGCHERING.

Eenige kennisgeving.

In plaats van op den 9 en 10 Augustus aanstaande, gelijk in de Nieuwe Bijdragen voor het Onderwijs is aangekondigd, zal de PROVINCIALE COMMISSIE VAN ONDERWIJS hare Zomervergadering houden op den 2 en 3 van die maand. Zij, die dan voor eenigen Onderwijzers-rang wenschen geëxamineerd te worden, gelieven zich voor het overige te gedragen overeenkomstig het in de genoemde Bijdragen aangekondigde.

SMILDE, 13 Julij 1853.

De Secretaris der Provinciale Commissie van Onderwijs in Drenthe.
H. DOORENBOS.

GEPASSEERDE VRIJDAG

den 8 Julij j.l. heeft IEMAND (men veronderstelt bij vergis) uit de HEEREN-SOCIETEIT te Assen **medegenomen:** Een **PARAPLUIE**, ten kenmerk hebbende, dat op de scharnieren nog aanwezig waren de papiertjes, ten blijke van nieuwheid; men verzoekt dengenen, die voorschreven vergis heeft begaan, aan den BEDIENDE van de SOCIETEIT gemeld stuk terug te bezorgen.

LET WEL!

De ondergeteekende heeft heden, direct uit Engeland ontvangen: Eene groote hoeveelheid **beste STALEN PENNEN**, van differente qualiteit en prijs; de goedkoopheid dezer is in het oogloopend. Ook beveelt hij zich bij het Publiek aan in **'t leveren van alle soorten van BOEKEN**, hetzij in welke TAAL, **PAPIER, PENNEN** en wat meer tot den **BOEKHANDEL** behoort.

ASSEN, 16 Julij 1853.

H. J. SCHENKEL.

IJZERGIETERIJ.

De ondergeteekende is met zijne **nieuw opgerigte IJZER- en KOPERGIETERIJ** zoover gevorderd, dat hij thans aan ALLE BESTELLINGEN (met of zonder modellen) kan voldoen. Zich minzaam aanbevelende, geeft hij de verzekering, dat de **ONDERSCHEIDENE VOORWERPEN**, die men verlangen mogt, met den meesten spoed zullen GEGOTEN en voor zuinigen prijs afgeleverd worden.

MARTENSHOEK (gemeente HOOGEZAND),
13 Julij 1853. EWE TEN OEVER.

GLASFABRIEK

VAN

J. C. A. THÖNE TE NIEUW-BUINEN.

J. C. A. THÖNE heeft de eer aan het Publiek te berigten, dat zijne **GLASFABRIEK** en **SLIJPERIJ** te *Nieuw-Buinen* in **volle werking** is en zich minzaam aanbeveelt, vooral voor **SCHEEPSLAMPEN in onderscheidene kleuren, KARAFFEN, WIJNROEMERS en DRINKGLAZEN** in allerhande soort en civielen prijs.

N. BUINEN (Drenthe), 10 Julij 1853.

HARDDRAVERIJ TE EELDE,

ter gelegenheid van de JAARMARKT, **op DONDERDAG den 21sten Julij 1853.**

TOT PRIJS: **Een compleet CHAISGEREIDE.**

TOT PREMIE: **Een PIKEURS HOOFDSTEL met STANG en TEUGELS.**

Alle PAARDEN zullen worden toegelaten, die to[…] genoegen der KEURMEESTERS zijn.

De AANGIFTE der PAARDEN des middags vóó[r] twaalf uur in het GEMEENTEHUIS.

AANBESTEDING.

OP DONDERDAG DEN 21 JULIJ 1853

zal aan het PROVINCIEHUIS te *Assen*, bij enkel[e] inschrijving worden **AANBESTEED:**

Het BOUWEN eener nieuwe **KERK** [en] **PASTORIJ** voor de Hervormde Gemee[nte] *GROLLOO* en *SCHOONLOO*, (Gemeente *Rold[e]*) met BIJLEVERING van **MATERIALE[N].**

Het BESTEK en de VOORWAARDEN VAN AANBE[-]STEDING liggen ter lezing te *Assen* bij W. SOMER[,] A. HOFSTE en J. OOSTERGETEL, te *Zuidlaren* b[ij] ZONDAG, te *Coevorden* bij VAN TAREL, te *Gieten* b[ij] de Wed. BRAAMS, te *Gasselternijeveen* bij de We[d.] BAKKER, te *Meppel* bij TEN WOLDE, te *Smilde* b[ij] JOH. WIND, te *Rolde* bij A. TEN OEVER en [..] REBBERS, te *Grolloo* bij de Wed. ENTING, te *Gro[-]ningen* bij VAN DER LAAN, te *Winschoten* bij [..] VAN DIJK, te *Wildervank* bij RIJKENS, te *Leeu[-]warden* bij de Wed. VAN DER WAL en te *Zwolle* b[ij] SCHEUER.

De aanwijzing der standplaatsen en het geven va[n] inlichtingen zal plaats hebben te *Grolloo*, op WOEN[S-]DAG den 20 Julij 1853, des middags van 12 [..] uur.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 12—19 Julij. Bev. M. E. van Midden, geb. Vinck[…] van z,· C. Tatum Zubli, geb. Oosting, van z,· A. Lugt, ge[b.] van Maile, van z; R. Meijeringh, geb. Tijs, van z,· G. Albe[r…] ongeh. van d; S. Kuntzel, geb. Jobing, van z. en d; J. Strijke[…] geb. Keizer, van z. — Overl. G. C. H. Zierts, vr. gesl. 30 [..] A. Vissius, vr. gesl. 9½ j; R. Paas, echtgenoote van J. Smee[…]ge, 38½; H. Liesten, m. gesl. 1 j,· H. A. F. Grosman, m. ge[sl.] 6 m.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 15 Julij.

Tarwe, Jarige	70	N.pd. ƒ 0.00	Boekweit, zand	64	N.pd. ƒ	6[illegible]
„ N. Oml.	68	„ „ 7.50	„ „	66	„ „	6[illegible]
dito.	70	„ „ 8.00	„ veen	66	„ „	6[illegible]
„ „ Old.	68	„ „ 7.25	„ „	68	„ „	6[illegible]
„ „ „	70	„ „ 7.75	Paardeboonen.. ƒ	6.25	à	6[illegible]
Rogge, N. Inl.	66	„ „ 6.55	Groene Erwten. „	0.00	à	0[illegible]
„ O. „	68	„ „ 6.95	Graauwe „ „	00.00	à	0[illegible]
„ „ „	70	„ „ 7.35	Koolzaad ... ƒ	0.00	à	00[illegible]
Haver. N. dikke	40	„ „ 3.30	Gort, grove . „	8.25	à	8[illegible]
„ „	50	„ „ 4.00	Gort, parel . „	00.00	à	00[illegible]
„ Voer	36	„ „ 2.90	Olie, raap per vat	37.00	à	0[illegible]
„ „	40	„ „ 3.20	Raapkoeken....		à	[illegible]
„ Zwarte	36	„ „ 2.90	Lijnkoeken	00.00	à	00.00
„ „	40	„ „ 3.15	Boter ¼ ton....	00.00	à	00.0[illegible]
Garst, N. wint.	54	„ „ 4.90	Boter ⅛ „			00.0[illegible]
„ „ „	56	„ „ 5.25				
„ „ zomer	56	„ „ 5.00				
„ „ knob.	60	„ „ 5.25				

Oude Tarwe stil. Nieuwe vond wederom minder vraag en w[as] niet dan iets lager te plaatsen. Rogge schaars en ruim prijsho[u-]dend. Boekweit met trage koopers. Gort met geringen hand[el.] Dikke Haver, vooral in de zware soorten, iets hooger wel [te] plaatsen. Ligte en Voersoorten prijshoudend. Boonen als vor[en.] Grove Gort weinig begeerd. Raapolie wel zoo aangenaam.

ASSEN, 14 Julij. Rogge ƒ 7.00, ƒ 6,90, ƒ 6,75. Boekw[eit] ƒ 7,00, 6,50, 6.25. Boter 75 a 70 ct. het Ned. pd. Aardappe[len] ƒ 2,60 à ƒ 0,00. Prijs van het brood ƒ „-56 de 6 N. ℔

HOOGEVEEN, 12 Julij. Rogge ƒ 8.05. Boekweit ƒ 7.00. H[a-]ver ƒ 0.00. Boter Ned. pd. 70 cent. Zetting ƒ 0.59.

COEVORDEN, 11 Julij. Rogge ƒ 7.75. Boekweit ƒ 7.00 B[o-]ter Ned. pd. 55 ct. Zetting f 0.57.

MEPPEL, 14 Julij. Rogge, f 7.50 à f 7,90; Boekweit f 6,[..] a f 7.00; Boter 1½ Ned. pd. f 1,10 á f 1,275, Boter per ⅛ [..] ƒ 16,50 à ƒ 17.50. Zetting f 0.59.

AMSTERDAM, 12 Julij. TARWE. De aanvoer van nieuw[e] witte Zeeuwsche, Vlaamsche, Overmaassche en Flakk. was o[n-]beduidend en ging nogtans tot 25 a 50 c. lager moeijelijk [..] de puikste en droogste ƒ 10 a 11,· middelb, ƒ 8,75 a 9,7[5] geringe ƒ 8 a ƒ 8,50. Roode soorten bij enkele gerijven tot v[o-]rige prijzen; 163/2 ℔ Hoogl. Kleefsche ƒ 360,· 162/2 ℔ dito ƒ 3[..] 160/2 ℔ dito ƒ 345; 159, 160/2 ℔ Bovenl. Ris ƒ 3[..] ƒ 335, 161/2 ℔ dito ƒ 340,· 156/2 ℔ Meursche ƒ 326.[..] ROGGE. Zeeuwsche en Vlaamsche met redelijken aanvoer [..] vorige prijzen,· de puikste ƒ 7,30 a 7,60,· mindere dito en Ov[…] ƒ 6,60 a 7,10. Andere soorten bij uitslijting,· 146/2 ℔ Od[…] ƒ 212,· 148/2 ℔ dito ƒ 215,· 149/2 ℔ Fransche ƒ 210, 217.· [..] ℔ jarige dito ƒ 212, 215,. 144/2 ℔ nieuwe dito ƒ 206,· 1[..] Pommer ƒ 206,· 148/2 ℔ jarige Pruiss. ƒ 215,· 146/2 ℔ Archan[-]gel ƒ 204, 205; 142/2 ℔ dito ƒ 200, 202. — GERST. Zeeuwsche[,] Overm. en Flakk. zeer schaarsch aangevoerd,· Winter [..] ger, ƒ 5,50 a 5.80,· Zomer 10 c. hooger, ƒ 5 a 5,40. — H[A-]VER als voren; korte ƒ 3 a 4,20,· lange ƒ 2,90 a 3,60.-BOE[K-]WEIT tot vorige prijzen,· nieuwe Noord-Brab. ƒ 213 a 21[..] nieuwe Mechelsche ƒ 218,· grove Fransche ƒ 178 a 181.· [..] dito ƒ 150 a 156. In veiling: 9 last grove Fransche ƒ 146, 14[..] KOOLZAAD. Van nieuw Zeeuwsch waren enkele klusjes[,] zamen circa 20 mud, aangevoerd, klein van korrel, doch [..]lijk droog, waarvoor £ 60 betaald werd. Jarig goed Zeeu[wsch] £ 59 zakmaat. — LIJN- en HENNEPZAAD zonder hand[el.]

220ste STAATS-LOTERIJ. 5de KLASSE.

14de Lijst. No. 15195 ƒ 1500. No. 6252 ƒ 1000. No. [..] ƒ 400. No. 1953 ƒ 200. — 15de Lijst. No. 11603 ƒ 50000. [..] 5076 ƒ 2500. — No. 12596 ƒ 1000. No. 63 ƒ 200, — 16de [..] No. 8002 premie ƒ 30000, prijs ƒ 1000. Nos. 18778, [..] ƒ 1000. Nos. 1655, 11510, 1221 ƒ 400. No. 7245 ƒ 200.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 14 Julij 1853.

			GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	2½	pct.	63⁵⁄₁₆
„ „	3	„	76⅜
„ „	4	„	94⅝
Amort. Synd.	3½	„	94
Handelm.	4½	„	
O. I. Leening	4	„	94½
Aand. Holl. Spoorw.			
Aand. Rijn Sp.	4½	„	103⅛
Haarl. Meer	5	„	
Rusl. Ob. Hope	5	„	109
Dito 1828/29	5	„	108
Cert. 1831/33	5	„	98
Dito 1840	4	„	93⅞
Dito Stieglitz	4	„	92
Ins. in Assign.	6	„	
Cert. van dito	6	„	75⅛

			GEBL[EVEN.]
Polen. Oblig.	4	pct.	8[illegible]
Spanje. Oblig.	1	„	2[illegible]
Obligatiën	3	„	4[illegible]
Binnenl.	3	„	[illegible]
Amortisable			[illegible]
Bewijz. Coup.			[illegible]
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5	„	8[illegible]
„ „	4	„	81[illegible]
„ Metal.	5	„	94[illegible]
„ „ N.	5	„	42[illegible]
„ „	2½	„	
Belgie, Cert.	2½	„	
Rothschild	2½	„	39[illegible]
Portug., Lond.	5	„	36[illegible]
„	4		4[illegible]
Amerika Bank-Act.			

TER BOEK- EN COURANTDRUKKERIJ
van M. T. Sz. GRATAMA, TE ASSEN.